

Ochrona danych osobowych jako realizacja zadań w obszarze bezpieczeństwa państwa

Przejdź do produktu na www.ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Oczekiwania wobec państwa i jego organów w obszarze bezpieczeństwa wykraczają ponad sferę militarną¹. Obejmują one także zadania odnoszące się do bezpieczeństwa prawnego, postulatów poprawnej i kompleksowej legislacji oraz stworzenia mechanizmów wzajemnej kontroli i nadzoru nad organami państwa. Współczesne państwo musi sprostać zarówno wyzwaniom w zakresie zabezpieczenia podstawowych wartości, kluczowych dla jestestwa danego narodu, postrzeganych jako tzw. twarde jądro² wyznaczające cele i interesy w obszarze bezpieczeństwa narodowego (takie jak: niepodległość, suwerenność, nienaruszalność terytorialna oraz zachowanie dziedzictwa narodowego), ale również gwarantować harmonijny i dostatni rozwój państwa i obywateli. Jak słusznie wskazuje *W. Kitler*, „współczesne postrzeganie bezpieczeństwa charakteryzuje odejście od historycznie utrwalonych przekonań o bezpieczeństwie państwa jako wolności od zewnętrznych zagrożeń i skierowanie większej uwagi na proces budowania i utrzymywania (gwarantowania) warunków rozwoju, stabilności i dobrobytu zarówno państwa, całego społeczeństwa, jak i poszczególnych obywateli, wraz z ich dobrami materialnymi i niematerialnymi. (...) Zatem rozwój sprawnego, właściwie zorganizowanego systemu bezpieczeństwa narodowego, który jest wyzwaniem dla wielu państw, o czym świadczą ich poczynania w tym zakresie pozostaje podstawowym zadaniem”³.

Państwo jest więc szczególnym gwarantem w obszarze bezpieczeństwa, którego postrzeganie ulega ewolucyjnemu przeobrażeniu. Dużym wyzwaniem, przed którym staje więc współczesne państwo, jest zapewnienie bezpieczeństwa prawnego, na które składają się z jednej strony instrumenty odnoszące się do regulacji materialnoprawnych, z drugiej zaś regulacje instytucjonalne. Uzupełnieniem tak postrzeganych ram i warunków bezpieczeństwa prawnego są sprawnie działające regulacje procesowe. Wszystkie te trzy aspekty prawnego bezpieczeństwa są warunkiem *sine qua non* funkcjonowania we współczesnym państwie prawa⁴. Te trzy filary są kluczowe dla zapewnienia podstawowych praw i wolności człowieka i obywatela. Konieczność stworzenia skutecznych ram prawnych, obejmujących zarówno aspekt materialnoprawny, instytucjonalny i sys-

¹ S. Zalewski, *Bezpieczeństwo polityczne. Zarys problematyki*, Siedlce 2013, s. 6.

² W polskim systemie prawnym twarde jądro interesów narodowych wyznacza art. 5 Konstytucji, podobnie wyr. TK z 24.11.2010 r., K 32/09, OTK-A 2010, Nr 9, poz. 108.

³ *W. Kitler*, *System bezpieczeństwa narodowego RP – aspekty prawno-organizacyjne*, Wiedza Obronna 2019, t. 268, Nr 3, s. 28.

⁴ *J. Kurek*, *Wyzwania w zakresie ochrony oraz przetwarzanie danych osobowych w warunkach realizacji zadań z obszaru bezpieczeństwa narodowego w dobie big data. Aspekty systemowe, prawne i organizacyjne* (w druku).

temowy, jest szczególnie widoczna w obszarze ochrony danych osobowych i prywatności. W dobie zmian technologicznych i zagrożeń w cyberprzestrzeni ochrona danych osobowych często postrzegana jest jako sfera regulacyjna pozostająca w konflikcie z regulacjami w obszarze bezpieczeństwa.

W tych okolicznościach kompleksowa regulacja ochrony danych osobowych stanowi poważne wyzwanie. Mimo coraz szerszej tendencji na poziomie Unii Europejskiej do unifikacji prawa, w wielu sferach życia społecznego i gospodarczego obserwowanym zjawiskiem jest koegzystencja dwóch reżimów prawnych – prawa Unii Europejskiej oraz regulacji krajowej. Tendencja ta widoczna jest także w dziedzinie ochrony danych osobowych, mimo iż obszar ten poddany został maksymalnej harmonizacji. Zarówno bowiem RODO⁵, jak i dyrektywa 2016/680/WE⁶ wyraźnie wyłączają z zakresu zastosowania europejskiego reżimu ochrony danych osobowych przetwarzanie danych osobowych w związku z realizacją zadań z zakresu tzw. bezpieczeństwa narodowego. Dzieje się tak za sprawą wyłączenia na poziomie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z zakresu prawa Unii Europejskiej interesów narodowych.

W czasach intensywnych działań transpozycyjnych i implementacyjnych w obszarze ochrony danych osobowych, nadal szczególnym wyzwaniem jest stworzenie kompleksowych ram prawnych ochrony danych osobowych. To szczególne wyzwanie, przed którym stoi obecnie polski ustawodawca. Uchwalona ustawa o ochronie danych osobowych miała bowiem z bardzo nielicznymi wyjątkami charakter horyzontalny. Unijne przepisy (RODO oraz dyrektywa policyjna), choć rozbudowane i dostosowane do wyzwań społeczeństwa XXI w., nie odnoszą się do szczególnej kategorii przetwarzania danych, tj. działań państwa i jego organów w obszarze bezpieczeństwa narodowego. W tych okolicznościach, szczególnie istotnym wydaje się zarówno identyfikacja tych obszarów aktywności państwa, które odnoszą się do realizacji zadań w obszarze bezpieczeństwa narodowego, jak i udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy sfera ta może rzeczywiście być pozostawiona poza prawną regulacją ochrony danych osobowych, czy też może konieczne jest stworzenie szczególnych przepisów w tym zakresie.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1 ze zm.).

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.Urz. UE L 119, s. 89 ze zm.) – dyrektywa policyjna.

[Przejdź do księgarni →](#)